

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนผ่านแอปพลิเคชันสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

TEACHING AND LEARNING CHINESE THROUGH SOCIAL MEDIA APPLICATIONS FOCUSSING ON INCREASING MOTIVATION IN LEARNING

ยุพดี หวลอารมณ, จิดาภา อมรางกูร* และ วัชรภรณ์ เจริญสะอาด

Yupadee Huanarom, Jidapa Amarangkul and Watcharabhorn Charoensa-ard

กลุ่มวิชาภาษาจีน สำนักการศึกษาทั่วไป สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

Chinese Subject, Office of General Education, Panyapiwat Institute of Management

Received: 5 January 2021

Accepted: 25 May 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและแสดงให้เห็นถึงข้อดีและข้อจำกัดของการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศผ่านแอปพลิเคชันบนเท็ง เช่น Facebook, YouTube และ Tiktok รวมทั้งศึกษาถึงแนวโน้มของการเรียนการสอนภาษาจีนผ่านช่องทางออนไลน์ในปัจจุบัน โดยพบว่า การเรียนรู้ภาษาจีนผ่านแอปพลิเคชันบนเท็งเป็นที่นิยมและมีแนวโน้มที่จะพัฒนาการเรียนการสอนจากแพลตฟอร์มออนไลน์ดังกล่าวต่อไปได้อย่างต่อเนื่องเนื่องจากมีรูปแบบการเผยแพร่ การใช้งานที่หลากหลาย สามารถตอบสนองผู้เรียนและผู้สอน โดยสามารถปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม สื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้สามารถสร้างแรงจูงใจทางบวกให้กับผู้เรียนและเหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิตในปัจจุบัน สามารถแก้ไขข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ซึ่งผู้เรียนสามารถค้นหาเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจได้ง่ายสะดวกมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้พบว่าการสอน การสื่อสาร การนำเสนอสื่อบนสื่อสังคมออนไลน์ควรพึงระวังเรื่องลิขสิทธิ์ในเนื้อหาที่นำมาจัดทำสื่อการสอน เพื่อหลีกเลี่ยงการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ผู้สอนหรือผู้จัดทำสื่อจึงควรที่จะตรวจสอบและมีการอ้างอิงถึงเจ้าของข้อมูลที่น่ามาอ้างอิงในผลงานของตน

คำสำคัญ: สื่อสังคมออนไลน์, ภาษาจีน, การจัดการเรียนการสอน

* ผู้ประสานงาน: จิดาภา อมรางกูร

อีเมล: jidapaama@pim.ac.th

Abstract

The objectives of this article were to explore and show the advantages and limits of teaching and learning Chinese as a foreign language via social media applications e.g., Facebook, YouTube, and TikTok; and to examine the current trend of teaching and learning Chinese on online platforms. Learning Chinese via social media applications has become popular and teaching and learning on such platforms are likely to improve continuously. This is due to a variety of content distribution formats and usage styles that can adapt to and meet teachers' and learners' needs. These social networks can positively motivate learners and suit their current lifestyles. Without time and locational limits, the learners can research and learn the topics they care about more easily and conveniently.

Moreover, individuals should beware of copyright content used in their instructional materials when presenting, communicating, and teaching on social media. To avoid copyright infringement, teachers or materials creators should verify and cite sources of the information used in their work.

Keywords: Social Media, Chinese, Teaching and learning management

บทนำ

นับตั้งแต่สถานการณ์ศึกษาในประเทศไทยทุกระดับเจอวิกฤตโรคระบาด COVID-19 ตั้งแต่ช่วงปี 2563 ส่งผลให้ครู อาจารย์จำเป็นต้องเรียนรู้เทคโนโลยีเพื่อใช้จัดการห้องเรียนออนไลน์มากขึ้น เนื่องจากห้องเรียนแบบออฟไลน์นั้นไม่สามารถดำเนินกิจกรรมใดๆได้ ด้วยข้อจำกัดของการรักษาระยะห่างเพื่อการแพร่ระบาดของเชื้อโรค (Social Distancing) ในขณะเดียวกันผู้เรียนก็ต้องเรียนรู้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนของตนเองด้วยเช่นกัน จึงเกิดความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงครั้งใหม่ในการจัดการเรียนการสอนตามวิถีใหม่ (New Normal)

จากสถิติการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทยจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในปี 2563 แสดงถึงการเติบโตของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่สูงขึ้นถึง 150% ในรอบ 9 ปีที่ผ่านมา

และช่วงวัยที่ใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละวันคือ Gen Y และ Gen Z ตามลำดับ หรือช่วงอายุ 19-38 ปี และ ช่วงอายุต่ำกว่า 19 ปี ส่งผลให้อาชีพที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละวันคือนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งใช้งานอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยสูงถึง 10 ชั่วโมง 50 นาทีต่อวัน กิจกรรมออนไลน์ที่มีผู้เข้าใช้งานสูงสุด 2 อันดับแรกคือ Social Media และการดูหนังฟังเพลง นอกจากนี้ทาง We are social และ Hootsuite ยังมีการรายงานแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็นที่นิยมอันดับ 1 สำหรับคนไทยคือ Facebook ตามมาด้วย Youtube และ LINE โดยแพลตฟอร์มที่มีผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของทุกปีคือ TikTok

เมื่อการศึกษาเข้าสู่โลกออนไลน์ จึงต้องมีตัวกลางเพื่อเชื่อมต่อกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน แนวทางการศึกษาหิบบใช้โปรแกรมต่างๆ เพื่อนำมาสอนในชั่วโมง (on-time) และชั่วโมงเรียนรู้ด้วยตนเอง (online) ในที่นี้ผู้เขียนพบว่า Social Media ต่างๆ สามารถประยุกต์ใช้ในชั่วโมงเรียนออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากในชีวิตประจำวันของผู้สอนและผู้เรียนต่างมีโอกาสสัมผัสสื่อเหล่านี้ในจำนวนที่บ่อยครั้งและเป็นเรื่องปกติที่จะนึกถึง จากข้อมูลข้างต้นทำให้เราได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนการสอนทางช่องทางออนไลน์ โดยเฉพาะทาง Social Media หรือ สื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก จากเดิมที่ผู้เรียนนั่งฟังและจดตามเพียงอย่างเดียว ได้เปลี่ยนไปสู่การเรียนแบบมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นและผู้สอนมากขึ้น และการใช้สื่อดิจิทัลต่างๆ มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และเข้าใจในเนื้อหาการเรียนมากขึ้นด้วย (จิรารัตน์ ประยูรวงษ์, 2562) ผู้สอนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ช่องทางการสอนที่ทันสมัยและมีความน่าสนใจ เพื่อเข้าถึงผู้เรียนให้มากขึ้นและสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียน

ดังนั้นผู้เขียนมองว่าในการเลือกใช้เครื่องมือเหล่านี้มาประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนรุ่นใหม่เป็นสิ่งที่ท้าทายผู้สอน เนื่องจากต้องนำเนื้อหาเชิงวิชาการและความบันเทิง มาผสมผสานให้ลงตัวก่อนนำเผยแพร่สู่ผู้เรียน เพราะสื่อสังคมออนไลน์แพลตฟอร์มต่างๆ มีเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของตนเองอย่างชัดเจน บทความนี้ผู้เขียนจึงได้รวบรวมจุดเด่น ข้อจำกัดของแอปพลิเคชันต่างๆ เพื่อนำไปในการผลิตสื่อการสอนเชิงสร้างสรรค์ในลำดับต่อไป

ความสำคัญของสื่อสังคมออนไลน์

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ราชบัณฑิตยสถาน ได้บัญญัติความหมายของคำว่า Social Media ไว้ว่า “สื่อสังคม” หรือ “สื่อออนไลน์” (ราชบัณฑิตยสภา, 2554) ซึ่งหมายถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีผู้ใช้เป็นผู้สื่อสารหรือเขียนเล่า เนื้อหา เรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอ ที่ผู้ใช้เขียนหรือจัดทำขึ้นเอง หรือพบเจอจากสื่ออื่นๆแล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตนผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต (edutech14, 2014)

การเลือกใช้สื่อที่จะนำมาจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องเข้าใจคุณลักษณะของเครื่องมือและสื่อแต่ละชนิด เพื่อวางแผนและเลือกใช้ได้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ (ภาสกร เรื่องรอง และคณะ, 2556) นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังมีความสำคัญและส่งผลต่อการศึกษาและการเรียนการสอนอีกหลายประการ ดังนี้

1. สื่อสังคมออนไลน์ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนยุคใหม่ นอกจากเป็นการปรับตัวให้ทันยุคสมัยและก้าวทันเทคโนโลยีแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ผ่านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องกับทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

2. สื่อสังคมออนไลน์สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กอบวิทย์ พิริยะวัฒน์ (2554) และวัชรพงษ์ หวันสมาน (2558) ที่ว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนสามารถเพิ่มแรงจูงใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อสิ่งที่เรียน และยังพบว่าการเรียนรู้ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในทางที่ดีอีกด้วย

3. สื่อสังคมออนไลน์ทำให้เกิดการประยุกต์ใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้นำเครื่องมือที่มีอยู่บนระบบอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และคุณค่ามากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ในการเรียนรู้ (ภาสกร เรื่องรอง และคณะ, 2556) เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆอย่างไร้ขีดจำกัดจากหลากหลายอุปกรณ์

4. สื่อสังคมออนไลน์ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้และกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ Poore อ้างถึงใน สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการศึกษา ของ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2555)

ว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อที่สามารถใช้ในการเสริมสร้างและพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ รวมถึงทักษะการประเมินผลและตรวจสอบ

5. เป็นสื่อตัวกลางเชื่อมต่อระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และสามารถที่จะตอบสนองในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ช่องว่างระหว่างวัยและทัศนคติความคิดที่ต่างกันเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปสรรคและช่องว่างในการเรียนการสอน การนำสื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้ช่องว่างระหว่างอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล บุญสูง (2561)

Social Media หรือ สื่อสังคมออนไลน์ ได้รับการพัฒนาขึ้นจากความต้องการของคนที่มีความต้องการพื้นฐานที่จะทำกิจกรรม พูดคุย พบปะ แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันในสังคมที่อาศัยอยู่ร่วมกัน โดยปัจจุบันการสื่อสารทุกคนสามารถติดต่อถึงกันได้โดยอาศัยความสามารถของเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร จึงไร้ข้อจำกัดด้านระยะทาง งบประมาณ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เครื่องมือด้านเทคโนโลยีการสื่อสารจึงเกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมร่วมกันของคนในสังคม หากมองเป็นปัจจัยด้านบวก ความสำคัญของสื่อสังคมออนไลน์จึงมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

การสอนภาษาจีนผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์

รูปแบบการใช้งานของสื่อสังคมออนไลน์แพลตฟอร์มต่างๆ

จากที่ผู้เขียนได้รวบรวมสื่อสังคมออนไลน์ที่มีจำนวนผู้ใช้เป็นวงกว้าง เช่น Facebook, Youtube และ Tiktok จึงสรุปไว้ดังนี้

1. Facebook คือ บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่ช่วยเชื่อมต่อระหว่างบุคคล โดยผู้สอนสามารถเผยแพร่ข้อมูลความรู้ต่างๆทาง Facebook ทั้งในรูปแบบไฟล์เอกสาร รูปภาพ และวิดีโอ รวมทั้งยังสามารถสื่อสารพูดคุยโต้ตอบกับผู้เรียนได้อย่างเป็นกันเอง ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกไปกับการเรียนและมีความกล้าที่จะพูดคุยกับผู้สอนมากขึ้น

2. Youtube คือ เว็บไซต์ที่ใช้ในการแบ่งปันไฟล์วิดีโอ ผู้สอนสามารถอัปโหลดและเผยแพร่วิดีโอผ่านทาง Youtube และสามารถใช้วิดีโอที่มีอยู่แล้วในนั้นในการเรียนการสอน (สุพรรณษา น้อยนคร, 2562) ผู้เรียนสามารถเข้าชมวิดีโอได้ทุกที่ทุกเวลาที่มีอินเทอร์เน็ต จึงทำให้เป็นช่องทางที่สะดวกต่อทั้งผู้สอนและผู้เรียน

3. Tiktok คือ แอปพลิเคชันที่เป็นบริการเครือข่ายสังคมสัญชาติจีน ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถสร้างเนื้อหาวิดีโอสั้น ๆ ความยาวไม่เกิน 15 วินาที วิดีโอใน Tiktok มีเนื้อที่สั้นกระชับสามารถใส่เพลงประกอบและตกแต่งให้สวยงามได้ จึงดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้เป็นอย่างดีและเข้าถึงผู้เรียนได้จำนวนมากในระยะเวลายาวสั้น

application	function	interaction	category	download	privacy group
			online		
			online and offline		
			online and offline		

ภาพที่ 1 รูปแบบการใช้งานของแอปพลิเคชันต่างๆ

จากภาพที่ 1 พบว่า Facebook มีรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลที่มีความหลากหลายมากที่สุด โดยสามารถเผยแพร่ข้อมูลได้ทั้งในรูปแบบข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และเอกสาร ในขณะที่ Youtube และ Tiktok เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบของวิดีโอเพียงเท่านั้น ในด้านรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ หรือการสื่อสารโต้ตอบระหว่างผู้เรียนและผู้สอน Facebook, Youtube และ Tiktok สามารถทำได้ทั้งในรูปแบบการ streaming หรือการสื่อสารผ่านการถ่ายทอดสด การแสดงความคิดเห็นเป็นข้อความใต้วิดีโอหรือโพสต์ (comment) และการพูดคุยส่วนตัว (chat) เหมือนกันทั้งหมด

ด้านการบันทึกข้อมูล Youtube และ Tiktok สามารถทำการบันทึกข้อมูลไว้ดูภายหลังได้ทั้งในรูปแบบ online และ offline ซึ่งหมายถึงการดาวน์โหลดวิดีโอเก็บไว้ได้ในทางกลับกัน Facebook จะทำได้เพียงการบันทึกข้อมูลแบบ online เท่านั้น และผลการเปรียบเทียบด้านการค้นหาข้อมูลพบว่า Facebook ไม่มีการแบ่งประเภทหรือหมวดหมู่ของเนื้อหา ผู้เรียนจำเป็นต้องค้นหาโดยใช้ชื่อเพจของผู้สอนที่ต้องการเข้าชมโดยตรง ซึ่งอาจเป็น

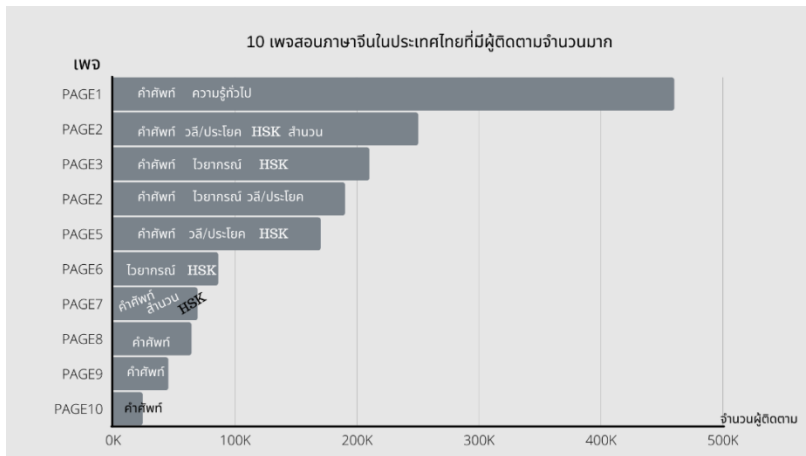
เรื่องยากหากผู้เรียนไม่มีข้อมูลของผู้สอนมาก่อนหรือไม่มีชื่อเพจที่ต้องการค้นหา ซึ่งต่างจาก Youtube และ Tiktok ที่สามารถค้นหาวิดีโอโดยเลือกตามหมวดหมู่ได้

การใช้งานแบบกลุ่มย่อยของ Facebook มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน เฉพาะกลุ่มที่ผู้เรียนมีระดับการเรียนรู้หรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดย Youtube และ Tiktok ไม่สามารถแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย แต่ Facebook สามารถกำหนดรูปแบบการสร้างกลุ่ม เป็นสาธารณะ(public) หรือสร้างกลุ่มส่วนตัว (private) ได้

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่าหากผู้สอนต้องการใช้สื่อผสมผสานในการจัดการเรียนการสอน เช่น วิดีโอ รูปภาพ ข้อความบรรยาย เป็นต้น ควรเลือกใช้ Facebook แต่หากผู้สอนเน้นการเรียนการสอนและมีการจัดเตรียมเนื้อหาในรูปแบบวิดีโอเพียงอย่างเดียว สามารถเลือกใช้ได้ทั้ง Youtube และ Tiktok ซึ่งทั้งสองช่องทางมีรูปแบบการใช้งานที่คล้ายกัน ต่างกันเพียงข้อจำกัดทางเวลา โดย Youtube สามารถเผยแพร่วิดีโอที่มีความยาวได้ไม่จำกัด แต่ Tiktok จำกัดเวลาเพียง 15-60 วินาที จึงเหมาะสำหรับเนื้อหาที่สั้น กระชับ และนำเสนอได้เพียงครั้งละ 1 ประเด็นเท่านั้น

การสอนภาษาจีนผ่าน Facebook

Facebook เป็นเว็บไซต์และแอปพลิเคชันที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเข้าใช้ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายให้ผู้พัฒนา เดิมมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างบุคคล และต่อมาได้มีการพัฒนามาเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น จนกลายเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาจีนด้วยตนเอง ผู้เรียนจำนวนมากเข้าถึง Facebook ได้ในระยะเวลาอันสั้น เมื่อผู้เรียนภาษาจีนแต่ละคนมีชื่นชอบการนำเสนอเนื้อหาที่แตกต่างกัน ทำให้มีการประยุกต์ใช้เพจ Facebook (fanpage) เพื่อสอนภาษาจีนจำนวนมาก จากการสำรวจเนื้อหาเพจสอนภาษาจีนโดยผู้ใช้ Facebook บัญชีทั่วไปในประเทศไทย ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 จำนวน 10 เพจ เรียงจากจำนวนผู้ติดตามระหว่าง 24,000 – 250,000 คน พบว่ามีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบต่อไปนี้

ภาพที่ 2 เพลงสอนภาษาจีนในประเทศไทยที่มีผู้ติดตามจำนวนมากและประเภทเนื้อหา

ภาพที่ 2 แสดงข้อมูลเพลงสอนภาษาจีนในประเทศไทย 10 เพลงที่มีจำนวนยอดไลค์จำนวนมาก ผู้เขียนพบว่าเนื้อหาที่แต่ละเพลงนำเสนอสามารถจัดประเภทได้ดังต่อไปนี้

1. คำศัพท์ในชีวิตประจำวัน เป็นเนื้อหาที่เป็นจุดร่วมกันของทุกเพลง โดยจะนำเสนอคำศัพท์เป็นหมวดหมู่ ซึ่งเนื้อหาประเภทนี้เป็นเนื้อหาที่เข้าใจได้ง่าย และสามารถนำไปใช้ได้จริงเพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว จึงทำให้มีผู้เรียนสนใจจำนวนมาก

2. วลีและรูปประโยคสั้นๆ เช่น วลีติดปาก ประโยคสั้นๆ สำหรับชมเชยผู้อื่น วลีฮิตในโลกออนไลน์ เป็นต้น โดยเป้าหมายของเนื้อหาประเภทนี้คือการช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารเป็นประโยคสั้นๆ ได้

3. ไวยากรณ์ เช่น การอธิบายโครงสร้างประโยค ความแตกต่างของการเลือกใช้คำศัพท์ และการใช้คำเชื่อม เป็นต้น เนื้อหาประเภทนี้จะปรากฏในเพลงที่เน้นเนื้อหาทางวิชาการเป็นสำคัญ และมีผู้ติดตามเพลงที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาจีนในระดับกลางถึงระดับสูง

4. HSK คือการทดสอบวัดระดับภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ โดยเนื้อหาประเภทนี้จะเป็นการรวบรวมคำศัพท์และอธิบายตัวอย่างข้อสอบ HSK ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะเหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีเป้าหมายการเรียนภาษาจีนเพื่อสอบ HSK ผู้เรียนสามารถบันทึกรูปภาพเนื้อหา คำศัพท์เก็บไว้เพื่อใช้ในการท่องศัพท์ได้

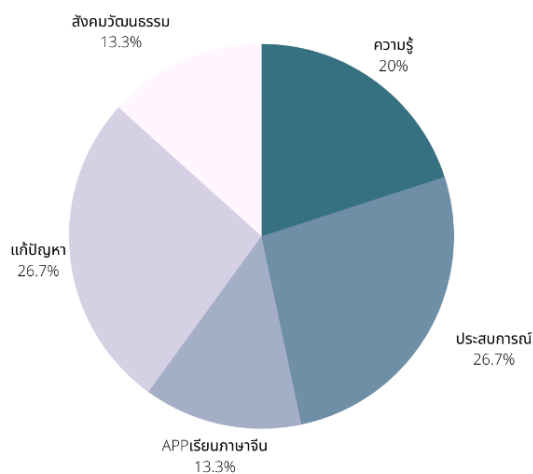
5. ข้อคิดคำคม สำนวนและสุภาษิต การนำเอาข้อคิดคำคมภาษาจีนมาแปลเป็นภาษาไทยเป็นอีกหนึ่งเนื้อหาที่มีผู้เรียนจำนวนมากให้ความสนใจ เพราะนอกจากจะได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆแล้ว ยังได้อ่านข้อคิดที่ให้กำลังใจอีกด้วย

6. ความรู้ทั่วไป รวมไปถึงการแนะนำวัฒนธรรมและการใช้ชีวิตของคนจีนในสมัยปัจจุบัน เนื้อหาประเภทนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมจีนสมัยใหม่มากขึ้น และยังช่วยดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนมีความต้องการเรียนภาษาจีนมากขึ้นอีกด้วย

การสอนภาษาจีนผ่านเว็บไซต์ยูทูบ (Youtube)

ยูทูบ หรือ ยูทูบ ดอท คอม (youtube.com) เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการสื่อวิดีโอผ่านอินเทอร์เน็ต มีการจัดประเภทและหมวดหมู่ในการเลือกรับชมที่หลากหลาย เช่น ประเภทภาพยนตร์ ประเภทเพลง ประเภทรายการทีวี และประเภทรายการบนเว็บ ผู้ใช้งานสามารถรับชมสื่อจากสมาชิกบนเครือข่ายนำมาแบ่งปัน ขณะเดียวกันผู้ใช้ยังสามารถนำเสนอภาพวิดีโอเผยแพร่สู่สมาชิกคนอื่นๆบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

จากการสำรวจเว็บไซต์ยูทูบตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2563 โดยใช้คำสำคัญ “เรียนภาษาจีน” ในการค้นหาและกำหนดให้แสดงวิดีโอที่มีจำนวนการรับชมจากมากไปน้อย (410,000 – 91,000 ครั้ง) พบว่า 10 อันดับแรกของการแสดงผล ที่ตรงใจสามารถสรุปได้ รวม 5 ประเภท ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ประเภทเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาจีนที่มีจำนวนการรับชมสูงทาง Youtube

จากประเภทเนื้อหายอดนิยมบน YouTube จำแนกรายละเอียด ดังนี้

1. ประเภทแก้ปัญหาการเรียน เนื้อหาจะมุ่งเน้นวิธีการแก้ปัญหาการเรียนต่างๆ ในการเรียนภาษาจีนเช่นการออกเสียงการอ่านคำศัพท์การเตรียมตัวสอบ
2. ประเภทความรู้ เนื้อหาจะมุ่งเน้นการให้ความรู้ในหัวข้อบางหัวข้อโดยเส้นหัวข้อที่ค่อนข้างชัดเจนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ มีเทคนิคในการดึงดูดผู้ชมด้วยการใช้คำพาดหัวด้วยตัวเลข ซึ่งทำให้ผู้ชมที่ได้อ่านข้อความสามารถคาดเดาได้ทันทีว่าหากทำตามแล้วจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยเทคนิค หรือวิธีที่นำเสนอในวิดีโอ
3. ประเภทประสบการณ์ เนื้อหามุ่งเน้นการถ่ายทอดประสบการณ์ตรงของผู้เขียนหรือ Youtuber (ผู้สร้างเนื้อหา) ของคลิปที่นำเสนอ เช่น ประสบการณ์การใช้ชีวิต ประสบการณ์การเรียน
4. แอปพลิเคชัน ตัวช่วยในการเรียนภาษาจีน เนื้อหามุ่งเน้น แอปพลิเคชัน ต่างๆ ที่สามารถดาวน์โหลดใช้ได้บนโทรศัพท์มือถือ
5. สังคมและวัฒนธรรม เนื้อหามุ่งเน้นการเปรียบเทียบทางสังคมและวัฒนธรรม การเลือกใช้ถ้อยคำประโยคต่างๆ เพื่อสื่อสารในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

จากการสังเกตของผู้เขียนในจำนวน 10 คลิปที่เป็นที่นิยมของผู้รับชมทางเว็บไซต์ YouTube ดังกล่าว พบว่าจำนวนของเนื้อหาที่นำเสนอผ่านคลิปจะเป็นเนื้อหาสั้นๆ โดยมีระยะเวลาแนะนำไม่เกิน 5-6 นาทีที่สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายเนื้อหาไม่ซับซ้อน อีกทั้งยังใช้เทคนิคบนรูปภาพปกย่อของคลิป (thumbnail) เพื่อดึงดูดให้ผู้ชมตัดสินใจเข้าไปชมด้วยข้อความสั้นชวนติดตาม เช่น ทำไม ทำอย่างไร ต้องมี ใ้บ่อย ใ้จริง

การสอนภาษาจีนผ่านแอปพลิเคชัน ตี๊กตอก (TikTok)

ตี๊กตอก (TikTok) หรือที่รู้จักในชื่อภาษาจีนว่า “Douyin (抖音)” มีจุดเด่นในการสร้างและแชร์วิดีโอสั้นๆไม่เกิน 60 วินาที ปัจจุบันเป็นแอปพลิเคชันที่นิยมนำมาใช้ในการสอนภาษาจีนมากยิ่งขึ้นโดยการทำเป็นคลิปวิดีโอสั้นๆ โดยในแต่ละคลิปมุ่งนำเสนอเนื้อหาเพียงหนึ่งประเด็นเท่านั้น และด้วยจุดเด่นดังกล่าวทำให้ตี๊กตอก (TikTok) กลายเป็นสื่อที่นิยมในกลุ่มผู้เรียนที่ต้องการทั้งความรู้และความสนุกสนานในเวลาเดียวกัน

จากการสำรวจ ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 โดยใช้คำสำคัญหรือแฮชแท็ก (hashtag) “#สอนภาษาจีน” และ “#ภาษาจีน” พบว่ามีการแสดงผลลัพธ์บัญชีผู้สอนภาษาจีนจำนวนมาก โดยสามารถเรียงลำดับจากยอดผู้กดถูกใจหรือยอดไลค์ของ 10 บัญชีผู้ใช้งานยอดนิยมที่แบ่ง

ตามจำนวนยอดผู้ถูกใจระหว่าง 210,000 ถึง 2,200,000 คน พบว่ามีการนำเสนอเนื้อหา (content) ที่คล้ายคลึงกัน โดยสามารถแบ่งหมวดหมู่และประเภทของเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนภาษาจีนที่เป็นที่นิยมบนติ๊กต็อก (Tiktok) ได้จำนวน 6 ประเภทดังนี้

1. คำศัพท์ในชีวิตประจำวัน หมวดหมู่นี้จะแสดงถึงเนื้อหาที่เป็นคำศัพท์ที่พบและใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน โดยมีการจัดทำเนื้อหาเป็นหมวดหมู่และนำเสนอคำศัพท์พร้อมคำอธิบาย หมวดหมู่ที่พบบ่อยและเป็นที่ยอมรับ เช่น อาชีพ อาหาร กริยาอาการ เป็นต้น

2. ประโยคและวลี หมวดหมู่นี้จะแสดงถึงเนื้อหาที่เป็นประโยคหรือคำพูดสั้นๆ ที่สามารถจำและนำไปใช้ได้เลย โดยเนื้อหาจะเป็นวลีที่ได้ยินและพบบ่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นในหนังสือหรือในชีวิตจริง โดยมากจะอธิบายเนื้อหาที่แสดงถึงการใช้ประโยคหรือวลีนั้นในสถานการณ์ต่างๆ อย่างกระชับชัดเจน เช่น วลีที่ใช้ในการขอโทษ ขอขอบคุณ เป็นต้น

3. ไวยากรณ์ แสดงเนื้อหาที่เป็นโครงสร้างทางภาษาหรือลักษณะพิเศษทางไวยากรณ์ มีรูปแบบโครงสร้างประโยคไม่ซับซ้อน และยังแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับคำศัพท์หรือคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน คำที่ผู้เรียนมักจะเกิดความสับสนบ่อยๆ โดยอธิบายให้เข้าใจง่าย สามารถเรียนรู้และประยุกต์ใช้ได้อย่างรวดเร็ว

4. สำนวน สุภาษิต ข้อคิดคำคม เป็นการนำเสนอเนื้อหาสำนวนสุภาษิตที่ได้ใช้และพบเจอบ่อยๆ ในชีวิตประจำวัน โดยมากมักจะมีคล้ายคลึงหรือเหมือนกับสำนวนและสุภาษิตในภาษาไทย โดยมีการใช้คลิปการ์ตูนหรือนิทานมานำเสนอ วิธีนี้สามารถดึงดูดความสนใจและทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุก ไม่น่าเบื่อ

5. ความรู้รอบตัว เป็นการนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้น หรือมีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งในด้านเกร็ดความรู้ ศิลปะ วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ และสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของประเทศไทย

6. เทคนิคการออกเสียง สอนกลวิธีและเทคนิคการออกเสียงสำหรับเสียงที่ผู้เรียนออกได้ยาก เช่น การออกเสียงที่ต้องห่อลิ้น เช่น การออกเสียงพยัญชนะ zh ch sh เพื่อให้ผู้เรียนออกเสียงได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

การสร้างเนื้อหาการสอนภาษาจีนทางสื่อสังคมออนไลน์

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนทางสื่อสังคมออนไลน์ ผู้สอนภาษาจีนบนสื่อสังคมออนไลน์นิยมใช้เทคนิคและลีลาในการนำเสนอ ดังนี้

1. รายละเอียดของช่องชัดเจน ได้แก่ ข้อมูลช่องทางในการติดต่อ พูดคุยกับสมาชิก อีกทั้งใช้รูปภาพหน้าปกบนช่องที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย
2. เนื้อหามีคุณภาพ การนำเสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ เป็นที่สนใจของกลุ่มคนดูในขณะนั้น เนื้อหามีความทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน รวมถึงช่วยแก้ปัญหาของกลุ่มคนดู เปิดรับผู้สนับสนุนตามความเหมาะสม ไม่ยึดยึดโฆษณาจนเกินไป
3. มีฐานผู้ชมจากโซเชียลอื่นๆ ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์แค่เพียงช่องทางเดียว แต่ยังใช้สื่อสังคมออนไลน์ช่องทางอื่นๆเพิ่มเติม เช่น Facebook, Instagram ซึ่งทำให้ผู้ชมมีทางเลือกในการเข้าถึงเนื้อหาตามความสนใจ ความสะดวกและความถนัด
4. การนำเสนอแบบเ็ดดูเทนเมนท์ (Edutainment) เป็นการสร้างเนื้อหาที่ผสมผสานระหว่างสาระความรู้ด้านการศึกษา (Education) และความบันเทิง(Entertainment) ใช้วิธีการเล่าเรื่องที่ดึงดูดความสนใจ มีพิธีกรดำเนินรายการ
5. เสริมสร้างทักษะและสร้างแรงบันดาลใจ ผู้เขียนพบว่าวิดีโอที่ได้สำรวจข้างต้นมีเนื้อหาค่อนข้างสร้างสรรค์ อีกทั้งเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ชมเกิดคำถามหลังการรับชม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หยกขาว สมหวัง (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะทางภาษาจีนจากประโยชน์ของการใช้ Facebook ในกลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างชื่นชอบรูปแบบการนำเสนอผ่านสื่อ Facebook ที่ใช้ในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับภาษาจีน คือ เพลง รองลงมา คือ คลิปวิดีโอ และกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์ Facebook ในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับภาษาจีน ในการเรียนรู้คำศัพท์ ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร เช่น การพูดในชีวิตประจำวัน การโพสต์ข้อความภาษาจีน และสร้างความเข้าใจในการติดตามเพลง ภาพยนตร์ วรรณกรรม ศิลปินที่ชื่นชอบ

ปณิศา อินทร์รักษา (2561) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ โดยเน้นให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้ามามีบทบาท

มากขึ้นในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยสร้างการรับรู้ปัจจัยด้านบวก เช่น โอกาส ค่าใช้จ่าย และเพิ่มความสะดวกสบาย เนื่องจากช่วยลดค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการเดินทาง

นฤมล บุญส่ง (2561) พบว่า เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการเรียนการสอน ในในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนมีการนำสื่อสังคมเช่น Facebook หรือ Instagram เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น และเมื่อมีการประยุกต์ใช้สื่อสังคมในการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญา ทักษะการสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการทำสิ่งต่างๆ สร้างเสริมแรงจูงใจในการเรียน ยิ่งไปกว่านั้นผู้เรียนยังได้เรียนรู้ทางสังคมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนส่งผลให้มีการกระชับและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

บทสรุป

ความน่าสนใจ ทันสมัย ของสื่อสังคมออนไลน์ทั้ง 3 ชนิด ดึงดูดให้มีทั้งผู้เรียนและผู้สอนจำนวนมากเลือกใช้ช่องทางดังกล่าวสำหรับการเรียนการสอนภาษาจีน Facebook เหมาะสำหรับการสอนที่ต้องใช้ความหลากหลายในการนำเสนอ Tiktok เหมาะสำหรับการนำเสนอเนื้อหาประเด็นสั้นๆ เพียงครั้งละ 1 ประเด็น และ Youtube เหมาะสำหรับการอธิบาย นำเสนอและการสาธิต โดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา ดังนั้นเมื่อเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนแล้วจะต้องพิจารณาเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสำคัญ และผู้สอนควรใช้สื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียนโดยวิเคราะห์จากเพศ อายุ ความพร้อมในการใช้สื่อ และความพร้อมในการรับรู้ ทั้งหมดที่กล่าวมาล้วนแต่เป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-19 ผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการสอนในชั้นเรียนปกติสู่ห้องเรียนออนไลน์ ส่งผลให้การเรียนการสอนผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์เป็นที่นิยมและจำเป็นมากขึ้น ทั้งนี้สื่อการสอนรูปแบบสื่อสังคมออนไลน์ เสมือนดาบสองคม เมื่อก้าวถึงด้านบวกเป็นดังข้อมูลที่เสนอไว้ข้างต้น แต่อีกด้านหนึ่ง อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกอึดอัดจากการถูกเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว หรือ ถูกวิจารณ์ผลงานในชั้นเรียนจากผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น ดังนั้นประเด็นดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องพิจารณาอย่างรอบคอบถี่ถ้วน ตลอดจนจรรยาบรรณในการเลือกใช้สื่อ กล่าวคือในด้านลิขสิทธิ์ของผลงาน ควรปกป้องผลงานตนเองที่เผยแพร่ลงบนสื่อสังคมออนไลน์ และการระมัดระวังไม่ละเมิดผลงานของผู้อื่น

เอกสารอ้างอิง

- กอบวิทย์ พิริยะวัฒน์. (2554). **ผลงานทางวิชาการ**. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2563, จาก <http://teacherkobwit2010.wordpress.com/>
- Phiriyapat, K. (2011). **Academic work**. Retrieved July 10, 2020, from <http://teacherkobwit2010.wordpress.com/>
- จิรารัตน์ ประยูรวงษ์. (2562). การเรียนรู้ภาษาอังกฤษบนโลกดิจิทัลในศตวรรษที่ 21. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์**, 13(1), 210-223.
- Prayoonwong, C. (2019). Digital learning: learning English in the digital world of the 21st century. **Journal of Graduate Studies Valaya Alongkron Rajabhat University**, 13(1), 210-223.
- นฤมล บุญส่ง. (2561). สื่อสังคมกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. **Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**, 11(1), 2873-2885.
- Bunsong, N. (2018). Social media of enhance 21st century fducation. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, 11(1), 2873-2885.
- ปณิตตา อินทรักษา. (2562). การจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อสังคมออนไลน์. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 21(4). 357-364.
- Intharaksa, P. (2019). Learning management with Social Media. **Journal of Education Naresuan University**, 21(4). 357-364.
- ภาสกร เรืองรอง, ประหยัด จิระวรพงษ์, วณิชชา แม่นยำ, วิลาวัลย์ สมยาโรน, ศรัณยู หมื่นเดช และ ชไมพร ศรีสุราช. (2556). **โซเชียลมีเดียกับการศึกษาไทย**. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2563, จาก <https://hooahz.files.wordpress.com>
- Ruengrong, P., Jiravarapong, B., Manyum, W., Somyaron, W., Muendet, S., & Srisurat, C. (2013). **Social media in Thailand education**. Retrieved June 25, 2020, from <https://hooahz.files.wordpress.com>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **สื่อสังคม-เครือข่ายสังคม**. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2563, จาก <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=4357>

- The Royal Institute. (2011). **Social Media-Social Network**. Retrieved June 25, 2020, from <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=4357>
- วัชรพงษ์ หวันสมาน. (2558). ผลของการใช้เฟสบุ๊กเป็นสื่อกลางในการสอนอ่านภาษาอังกฤษเฉพาะทางให้กับผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาในระดับพื้นฐาน. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2563, จาก <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/10524/1/400851.pdf>
- Wansaman, W. (2015). **Effects of using facebook as a medium for teaching esp reading for beginners. The degree of Master of Arts in teaching of English as an International language Prince of Songkla University**. Retrieved July 10, 2020, from <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/10524/1/400851.pdf>
- สุพรรณษา น้อยนคร. (2562). การจัดการเรียนรู้แบบโครงการบูรณาการกับโซเซียลมีเดียเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านสารสนเทศและเทคโนโลยีของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 26(3), 25-38.
- Noinakorn, S. (2019). Project-Based Learning with Social Media to promote Information and Technology Skills of learner in the 21st century. **Humanity and Social Science Journal**, 26(3), 25-38.
- สมหวัง หยกขาว. (2562). การพัฒนาทักษะทางภาษาจีนจากประโยชน์ของการใช้ Facebook ในกลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**, 8(2), 157-171.
- Somwang, Y. (2019). The development of Chinese skill form Facebook usage among Chinese student groups in Udon Thani Rajabhat University. **Udon Thani Rajabhat University Journal of Humanities and Social Sciences**, 8(2), 157-171.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2554). **โซเซียลมีเดียเพื่อการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2563, จาก <https://krusirinapa.files.wordpress.com>

Pahe, S. (2011). **Social media for education**. Retrieved July 10, 2020, from <https://krusirinapa.files.wordpress.com>

edutech14. (2557). การประยุกต์ใช้ Social network และ social Media สำหรับการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2563, จาก <http://edutech14.blogspot.com/2014/05/social-network-social-media.html>

edutech14. (2014). แอปพลิเคชัน of social network and social media for education. Retrieved June 25, 2020, from <http://edutech14.blogspot.com/2014/05/social-network-social-media.html>